Heikki Vierimaa 29.11.2022

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

HE 232/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Pyydettynä lausuntona kaasuvarastoasetuksen kansallisesta toimeenpanosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

1) Lisävarastointivelvoitteen seurauksena teollisuudelle muodostuvista kustannuksista tulee tehdä tarkempi arvio ja kustannukset minimoida

2) Kaasun kulutuksen vähentäminen teollisuudessa tulee huomioida toiminnanharjoittajan lisävarastointivelvoitteessa hallituksen esitystä paremmin

3) Suojattujen asiakkaiden joukon laajentaminen on perusteltua kansallisen huoltovarmuuden näkökulmasta

Taustaa

Suomalainen metsäteollisuus on muihin EU-jäsenvaltioihin verrattuna ilmastollisesti erittäin kestävää. Suomessa uusiutuvien polttoaineiden osuus on 87 %, kun taas Etelä- ja Keski-Euroopassa vastaava metsäteollisuuden osuus on 0 - 60 % välillä. Metsäteollisuuden ilmastotiekartan mukaisesti tehtaat voivat olla lähes kokonaan irtautuneita fossiilisista päästöistä noin 15 vuodessa. Tämä tarkoittaa myös maakaasun käytön voimakasta pienenemistä.

Käsillä oleva energiakriisi on vaikuttanut useiden energiahyödykkeiden hintoihin ja niiden saatavuuteen, jota EU:n kaasuvarastoasetus pyrkii osaltaan helpottamaan. Maakaasun käyttö Suomessa on viime vuosina ollut noin 25 TWh tasolla. Kuluvana vuonna maakaasun kulutus on kuitenkin laskenut voimakkaasti ja sen voidaan olettaa edelleen vähentyvän niin hintaohjauksen ja toimitusvarmuuteen liittyvän riskin takia.

Suomalaisten toimijoiden kaasun saatavuuden turvaamiseksi ehdottomasti tärkein toimenpide on LNG-terminaalialuksen käyttöönotto Inkoossa ennen seuraavaa talvikautta.

Heikki Vierimaa 29.11.2022

1) Lisävarastointivelvoitteen seurauksena teollisuudelle muodostuvista kustannuksista tulee tehdä tarkempi arvio ja kustannukset minimoida

Teollisuus ei ole ollut aiemmin tuontipolttoaineita koskevan velvoitevarastoinnin piirissä, mutta nyt hallituksen esityksen mukaisesti teollisuus olisi mukana vastaamassa kaasun lisävarastointivelvoitteen taakanjaosta. Lähtökohtaisesti yritysten kustannusten kasvattaminen tilanteessa, jossa ne eivät ole suojattujen asiakkaiden listalla eivätkä siten vaikeassa tilanteessa välttämättä pääsisi käyttämään varastoimaansa kaasua, on haastava.

Hallituksen esityksen vaikutustenarvioinnista on vaikea hahmottaa teollisuudelle muodostuvaa kustannusta. Lisävarastointivelvoitteen laskennassa on useampia muuttujia, joiden käyttäytymistä on vaikea arvioida etukäteen. Tämä hämärtää toiminnanharjoittajan näkymää tulevista kustannuksista.

Sen lisäksi, vaikutustenarviointia hankaloittaa vaihtoehtoiset tavat Suomea koskevan lisävarastointivelvoitteen laskemiseksi. Lähtökohtaisesti huoltovarmuuskeskuksen tulee määrittää Suomea koskeva maakaasun lisävarastointivelvoite sitä tapaa käyttäen, joka tuottaa lisävarastointivelvoitteesta vastaaville toiminnanharjoittajille mahdollisimman pienen velvoitteen.

2) Kaasun kulutuksen vähentäminen tulee huomioida toiminnanharjoittajan lisävarastointivelvoitteessa hallituksen esitystä paremmin

Suomea koskevan varastointivelvoite laahaa laskentamallin takia nykyisestä kaasun käytöstä perässä. Oletettu kaasun käytön puolittuminen vuonna 2022 vähentäisi Suomea koskevaa lisävarastointivelvoitetta vuodelle 2023 - 2024 ainoastaan noin 0,5 TWh, mikäli Suomea koskeva lisävarastointivelvoite määritetään käyttäen 15 % viiden vuoden kaasun käytön keskiarvosta. Samaan aikaan maakaasun käytön vähentymisen takia tuontipolttoaineita koskevat velvoitevarastot voivat maakaasun osalta pienentyä, jolloin voidaan päätyä tilanteeseen, jossa Suomen maakaasun lisävarastointivelvoite kasvaisi, vaikka maakaasun käyttö olisi puolittunut.

Hallituksen esityksen mukaisen maakaasulaitoksen lisävarastointivelvoite muodostuisi samojen vuosien kaasun kulutuksen perusteella kuin Suomea koskeva varastointivelvoite. Määrittelytavasta johtuen jo maakaasun käytöstä luopuneet toimijat ovat tulevina vuosina mukana maakaasun varastointivelvoitteessa.

Lisäksi hallituksesta esityksestä ei käy yksiselitteisesti ilmi ovatko voidaanko kaasun varastointivelvoitetta täyttää vaihtoehtoisilla polttoaineilla. Kaasuvarastoasetuksen poikkeuksia koskevia tulkintoja tulisi selventää.

3) Suojattujen asiakkaiden joukon laajentaminen on perusteltua kansallisen huoltovarmuuden näkökulmasta

Suojattujen asiakkaiden määritelmän laajentaminen yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta kriittisiin toimijoihin on perusteltua tilanteessa, jossa häiriöt kaasun saatavuudessa ovat aiempaa todennäköisempiä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja